

Obrazloženje teme

Racionalnost nauke u filozofiji Popera, Kuna i Lakatoša

kandidata za magisterijum **Miroslava Ivanovića**

Tema racionalnosti nauke širo je raspravljana u savremenoj filozofiji nauke poslednjih decenija. Problemu racionalnosti posvetili su pažnju mnogi savremeni filozofi. Knjige o racionalnosti pisali su i tako istaknuti filozofi kao što su Njuton-Smit, Nozik i Rešer, da pomenemo samo neke. Ovako široka prisutnost teme u savremenim raspravama, naročito filozofiji nauke i analitičkoj filozofiji, svedoči o njenoj relevantnosti za filozofsku misao generalno.

Ovaj rad bi se usredsredio prvenstveno na problematiku racionalnosti nauke kako je tematizovana u delima Popera, Kuna i Lakatoša. Ova trojica filozofa sada su već klasici u filozofiji nauke koji su u najvećoj meri obeležili drugu polovinu dvadesetog veka uz još nekolicinu autora. Svaki od od ovih autora dao je vlastitu racionalnu rekonstrukciju nauke, što je bila okosnica odgovora na pitanje o racionalnosti nauke. Ovi autori isto tako čine jednu razvojnu nit u filozofiji nauke koja je formirana u polemici koju su vodili međusobno, kao i sa drugim filozofima.

Budući da problematika nije brzo iscrpena, govori kako o njenoj plodnosti, tako i složenosti. Iako je intuitivno lako prihvatiti da je naučno saznanje racionalno, šta više, da je paradigma racionalnosti, nije jednostavno dati eksplikaciju pojma naučne racionalnosti. Jedan od bazičnih pristupa u eksplikaciji ovog pojma bio je preko kriterijuma racionalnosti.

Sva trojica autora predložili su vlastite kriterijume koji su bazične postavke njihove filozofije nauke. Problem saznanja je za njih bio prvenstveno problem naučnog saznanja. Popper je tako izgradio vlastita gledišta u polemici s logičkim pozitivizmom. Posle njega dolazi Kun koji svoju koncepciju gradi kao protivstav prema normativnoj metodologiji Popera i njegovih prethodnika, zalažući se za deskriptivni pristup koji bi odrazio ono što se realno događalo u istorijskom razvoju nauke. Lakatoš je pokušao da u nekom smislu pomiri ova dva pristupa, čuvajući i normativne aspekte Popperove filozofije i usvajajući Kunov deskriptivni pristup. Ovo je

razvojna nit toka filozofije nauke u čijem su središtu ova trojica filozofa i na nju će se kandidat usmeriti u svom pristupu.

U obradi teme kandidat bi trebalo da kritički izloži stanovišta autora, da ukaže na njihove jake i slabe strane i da izloži vlastito gledište o ovoj problematici s obzirom na filozofske postavke ove trojice autora.

Uopštavanje koje bi se odnosilo na opšti problem racionalnosti nauke poželjno je izgraditi na osnovu filozofskih teza ove trojice veoma plodnih autora. Originalnost i sadržajnost njihove filozofije nauke svakako daje dovoljno pretpostavki za dalje razmatranje ove problematike.

Uvidom u kandidatov dosadašnji rad na ovoj temi stekao sam utisak da je dobro upoznat sa ovom problematikom i da tema odgovara osnovnim zahtevima koji se postavljaju pred magistarski rad. Smatram stoga da je tema primerena i zahvalna za obradu. O relevantnosti teme smo već dovoljno posvedočili time što su se za nju zanimali istaknuti filozofi koje smo pomenuli.

Predlažem stoga Odeljenju za filozofiju da prihvati ovu temu za magistarski rad kandidata Miroslava Ivanovića.

U Beogradu, 8. februara 2012.

Mentor: Prof. dr Miloš Arsenijević